

DIMITROVAC

DIMITROVISTA - DIMITROVAK

Broj 7

LIST BATALJONA "DIMITROV"

25 august 1937

DOSTOJAN NOSIOC IMENA DJURE DJAKOVICA

Odmah poslije 18. jula 1936, kada su fasistički generali u Spaniji ustali protiv naroda, počele su da dolaze grupe i grupice dobrovoljaca. Za nekoliko mjeseci doslo je mnogo naprednih i najboljih sinova naroda Jugoslavije. Oni nisu imali svoje krupnije vojne jedinice, nego su se borili u svim brigadama i bataljonima, gdje je bilo internacionalista i uvijek su se pokazali kao dostojni sinovi svojih naroda. Pokazali su da se i u ratu znaju odlučno boriti protiv fasizma, tog najljućeg neprijatelja covjekanstva. Dokazali su svoju spremnost i sposobnost da pregrade put fasizmu i da odbiju svaku navalu narodnih neprijatelja. Balkanci su na djelu dokazali da se znaju boriti i da su uvijek spremni položiti svoje živote u borbi za slobodu španjolskog naroda, u borbi za svjetliju budućnost citavog covjekanstva, za svoju slobodu, za slobodu svojih žena i djece, za slobodu svojih naroda.

Ali, iako su se sinovi naših naroda sa najvesim uspjehom borili protiv narodnih neprijatelja, ipak je u njima tinjala jedna vruća želja: da i mi balkanci imamo svoj bataljon kao i mnoge druge nacije, pa da sa još većom voljom i energijom dokazemo u borbi da smo istinski nosioci slavnih borbenih tradicija naših naroda, tradicija, koje ovdje u Spaniji dolje razvijamo.

Početkom 1937. formiran je bataljon "Dimitrova" i dobrovoljci sa Balkana dobili su svoju krupniju jedinicu, koja već ima mnogo svijetlih stranica u istoriji borbe protiv fasističke najezde. Ali u tu jedinicu, pored drugih manjih starih grupa nije usla ni "Balkanska" četa, bat. "Dombrovskog", koja je bila formirana gotovo od najstarijih grupa naših dobrovoljaca još u novembru 1936.

"Balkanska" je u ognju borbe vaspitavala svoje kadrove. Na celu "Balkanske" razvijali su svoje borbene sposobnosti, rukovodili cetom, vaspitavali borca i vodili ih u borbu takvi drugovi, kao što je bio nas pokojni drug, politički komesar čete Romero-Varesko, koji je pao junackom smrću 11. jan. 1937. kod Las Rozas. Svi borci "Balkanske" znaju i do dana danasnjeg osjećaju i cijene dragocjeni rad naseg nezaboravnog druga Romera-vjernog sina svoga naroda i najodanijeg borca nase čete.

Konsolidaciji i izgradnji "Balkanske" čete mnogo je doprineo politkom drug Kurt. Četa je isla od pobjede k pobjedi pod vodstvom takvih drugova kao što su Hristov—sin bugarskog naroda; Ortega—radnik iz Zagreba; Dudek—obucarski radnik iz Jugoslavije i drugi. Treba spomenuti odvazne drugove Olari—sina besarabskog naroda; Ludeka—rudarskog radnika iz Hrvatske. "Balkanska" je vaspitala prave heroje Narodne vojske, sa kojima mogu biti samo ponosni nasi narodi. Herojstva naših slavnih, zaista narodnih junaka Nikole Govorusica, pokojnog Munetica, pokojnog Barisica, mladog Mitrova, Slovenca Mihajlova, pokojnog Ilije Panica i mnogih drugih poznata su mnogim borcima—internationalistima i ona će biti poznata širokim masama naših naroda.

Prekaljena u boju "Balkanska" razvija svoje tradicije i prosičuje svoje redove. U bitkama kod Las Rozas k njoj se priključuje grupa balkanaca, odličnih boraca na celu sa svojim tadasnjim komesarom Baumanom. Iz te grupe istakli su se takodjer mnogi drugovi, medju njima i danasnji komandir čete drug Manojlović. "Balkanska" je prošla kroz čuvene

(Nastavak na str. 2.)

PASIONARIJA

Spanija gori. Njene gradove, njena sela prozdiše plam. Španjolke gube u ognju djecu. Spanija stresa ropstvo i sram. Spanija je postala neukrotiva. Ona je sva gotova da prije umre stojeći, nego da živi na koljenima. Zato je Pasionarija—"Neukrotiva"—postala simbolom Spanije.

Alegorična figura Pasionarije uzdiže se nad svom Spanijom, nad njenim gradovima, koji gore u ognju, nad njenim selima, koja gore u ognju, nad njenim sinovima, koji umiru u borbi, nad njenim kecerima, koje umiru u borbi, nad njenom djecom, za kojom "Junckersi" vrebaju kao jastrebovi.

Pasionarija poziva na borbu u opasnosti, ona zove na pomoć u nevolji, ona tjesi i budi u nesreci. Takovu je zna Madrid, zna Kastilja, Andaluzija i Estremadura, takovu je zna Katalonija i Biskaja, takovu je zna citava Spanija.

Kada su 18. jula izdajnički generali ustali protiv naroda,

onda se kroz nocnu tisinu zaoario visoki, odlučni glas Pasionarije, koja je preko madridske radio stanice pozvala narod da se odupre fasizmu, da se odupre izdajničkim generalima. Ona je bila ta, koja je te sudbonosne noci istakla parolu: no pasaran!

Mi—internationalisti—prvi put smo vidjeli Pasionariju u Ciudad Universitaria, u teske novembarske dane. Mi smo u prvom boju imali mnogo gubitaka i ona je dosla da nas obodri, da ne bi zbog tih gubitaka klonuli duhom. "Vi se borite za Spaniju," govorila je ona, "a Spanija se bori za citav svijet". A mi smo joj odgovorili pjesmom o Internacionali, pjesmom sviju potlacenih i nesretnih, koji će jednom srušiti svako nasilje na svijetu, pjesmom o Internacionali, koja će preporoditi covjekanstvo, internacionalnom himnom, koja je postala narodnom pjesmom u Spaniji.

(Nastavak na str. 2.)

PASIONARIJA

Njene rijeci i nasu pjesmu pratio je tutanj topova i jeka mitraljeza. I sve su oci bile upravljene na nju, na Pasionariju. A ona je stajala na jednoj maloj uzvisenosti, okružena gardom od djece i na njenom licu titrao je smijesak.

Takova je nasa Pasionarija — prva zena na svijetu. Ona zanosi i cuva, tjesi i odusevljava, bodri i pomaze.

Strojna, gotovo visoka figura. Jednostavna crna haljina, Bijeli ovratnik. Crna kosa. Lijepo, pravilno lice; zenski osmjeh. I jos nesto u izrazu lica, sto fotografija na moze da odradi, nesto, sto izrazava karakter.

I cudna stvar: te neke narocite crte lica kod zive Pasionarije,

koje bi nogao da odradi samo kist umjetnika, crte, koje kao da odlikuju Pasionariju od sviju zena na svijetu, te crte su kod nje zajednicke sa svima Spanjolkama! U njima, kao sunce u kapima vode, zrcali se otvoreni, plemeniti i odlucni karakter Spanjolke, karakter spanjolske zemlje.

Oni, koji cesto vidjaju Pasionariju, kazu da je njena kosa prosijeda. Mi to nismo vidjeli. Ona sama kaze, da ima vec cetrdeset godina. Ni to mi isto tako nismo vidjeli. Jer mi svi gledamo na Pasionariju kao na besmrtnu.

Zivio plameni tribun narodne revolucije!

Zivila nasa Pasionarija!

K. A.

Djakovicevci u prvoj liniji.

DRUGOVIMA IZ CETE "MATIJA GUBEC"

Saljem vam mnogo mnogo borbenih toplih bratskih pozdrava.

U posljednjim bojevima ceta "Matija Gubec" prekrasno je pokazala svoju smjelost, ju-

nastvo i izdržljivost. Nasa ceta nastupala je tako ostro i smjelo, kao ljuta zagorska muzadija Matije Gubca. U momentu nastupanja sve misli drugova bile su ujedinjene u jednu jedinu misao: ispuniti zapovjest, zauzeti pozicije protivnika i pobjediti. Tu zadazu nasa je ceta u potpunosti ispunila i ona je dostojna imena Matije Gubca.

Zrtve, koje smo imali u tim bitkama, mi smo osvetili desetorostruko i svetice se za njih do konacne pobjede nad fasistickim razbojnicima.

Slava palim drugovima!

Naprijed i pobjeda ce biti nasa!

MATIJA VIDAČKOVIĆ
(Kastaluka.)

Politicka besjeda za vrene odmoru.

DOSTOJAN NOSIOC IMENA DJURE DJAKOVICA

bitke u Kasa de Kampo, kod Gvadalahre, na Harami, kod Las Rozas i mnoge druge. U tim bitkama isakli su se nasi drugovi i mi smo uvjereni da ce nasi istoricari napisati imena i djela svih boraca "Balkanske" jer su se svi istakli u borbama. Svi su oni dostojni sinovi svojih naroda.

U ovencanoj slavnoj pobjedama "Balkanskoj" i dalje tinja zelja da izgradi bataljon. Drugovi su se prihvatili ozbiljno za rad. Najzad se slavna "Balkanska" u maju mjesecu ove godine razvija u bataljon. Saslusalvi predavanje druga Parovica o Djakovicu, svi borci su jednoglasno izrazili zelju da bataljon dobije ime Djure Djakovica. Tako je u ognju borbe protiv fasistickog varvarstva rastao i izrastao bataljon "Djure Djakovica".

Borci, komandiri i komesari u bataljonu shvatili su ne samo veliku cast, nego i veliku obavezu. Oni su dali cvrkati obećanje da ce s cascu nositi ime velikog revolucionera, najuglednijeg vodje radnickog antifasistickog pokreta Jugoslavije, ucitelja radnicke klasenase zemlje—ime Djure Djakovica.

U velikoj ofanzivi republikanske Narodne vojske na Madridskom frontu drugovi su pokazali u borbi, da bataljon "Djakovic" ne samo pregrajuje put fasistickim navalama, nego on smjelo razbija sve brane fasisticke kontrarevolucije, sve brane inostranih fasistickih intervenata. Bataljon dostojan nosioc imena Djure Djakovica.

Napred u nove borbe, napred ka odlucnoj i definitivnoj pobjedi!

Nasi drugovi - jezgro bataljona "Djakovic". Prva tri s lijeva: komandir i sef staba bataljona. S desna Olari, stabni oficir (x).

Komandant bat. "Djakovic" major Hristov (x) i politkomesar bataljona Dudek (xx).

INTERNACIONAL

Trece meses de gesta maravillosa lleva escritos con la sangre generosa de sus hijos este pueblo gigante, que es España. En ellos ha dado lecciones inconcebibles a naciones que lo contemplan atónitas y estupefactas; pero también ha recibido grandes enseñanzas, asimiladas con asombrosa facilidad y rapidez por este mil veces glorioso pueblo español.

Nada tan inesperado para la humanidad cómoda y egoísta que nos observa ha sido ver que un pueblo humilde y sumiso durante largos siglos, del que algunos llamados gobernantes dijo que "carecía de pulso", pudiera contener y soportar la más villana y brutal agresión que registra la Historia, como la realizada por los elementos depositarios de sus medios de lucha, ayudados además de modo directo y total por los Ejércitos de las naciones agresivas y de mejor organización militar del mundo.

¡Formidable gesto! Pero más formidable todavía el tener presente los términos en que se entabló la lucha.

De una parte, unos criminales propósitos apoyados en todos los medios posibles de agresión, meticulosamente preparados hasta en sus más nimios detalles, con todo el margen de tiempo que creyeron preciso. Por otra parte, un pueblo desorganizado y dividido, sujeto a diversas disciplinas sindicales y políticas que, aunque de ten-

dencias avanzadas y democráticas todas ellas, eran dispares y aun contrapuestas en algunos momentos en la apreciación de la conducta y táctica a seguir para la consecución de las aspiraciones sociales y económicas del pueblo trabajador.

Recordamos cómo en aquellos momentos las diferencias sindicales se manifestaron acaloradamente con el motivo del conflicto de la Edificación; cómo en la Prensa proletaria de idéntica tendencia surgían discusiones llenas de insultos y amenazas entre hermanos, y, en fin, en el mismo Parlamento los partidos obreros se encontraban puntos de contacto suficientemente sólidos que sirvieran de apoyo a sus representaciones políticas, para actuaciones conjuntas y armónicas.

Y así fuimos a la lucha. Con entusiasta y heroico fervor todos, desligados y anárquicamente independientes unos de otros, también todos y, como resultado de ello, días gloriosos: La Montaña, El Pardo, Alcalá, Guadalajara..., pero también jornadas luctuosas y de pesadumbre infinita: Badajoz, Talavera, Santa Olalla, Torrijos, Toledo... "y el siete de noviembre".

Aquel día trágico, en que la locura brillaba en la extraviada mirada de los heroicos luchadores, impotentes por la inferioridad de armamentos para contener el alud que decidida

e inexorablemente avanzaba sobre Madrid, fué, sin embargo, el momento cumbre en que los poseedores de sensibilidad fina percibimos los primeros destellos del triunfo enorme y completo del pueblo español. ¡¡LLEGABA LA INTERNACIONAL!!

Ella, con su perfecta organización, con su disciplina ejemplar, con su impecable prestancia militar, con el desprecio manifiesto a la muerte retratado en el semblante de sus jefes y soldados, era el germen glorioso y fecundo del Ejército Popular, que desde Tercios de Flandes había soñado España, sin haberlo conseguido, pese a la inigual materia que posee: el pueblo.

Cuando nuestros valientes milicianos, maltrechos, agotados y sin moral, venían retrocediendo ante el empuje de las hordas fascistas, encontraron en su camino a aquellos hombres magníficos que, en perfecta formación avanzaban alegres y serenos, cantando himnos y con ánimo sin igual, a enfrentarse con el enemigo, que habían de contener primero y pulverizarlo después.

Y así, en inúmeros combates, como nuestra GLORIOSA, sin tener en cuenta la cantidad y calidad del enemigo, es como estos maestros de la guerra han enseñado y conseguido convertir en el más admirable soldado al valiente, pero indisciplinado miliciano de ayer.

Por ello ha sido posible el avance por Villanueva del Pardillo y Villanueva de la Cañada, así como la tremenda derrota de las hordas facciosas en Brunete.

¿Cómo parangonar los combates antes citados de Talavera, etc., con la acción apocalíptica de las "masas" de aviación y artillería facciosas en Brunete? En aquellas, nuestros milicianos huían muriendo; en ésta han resistido matando. ¡Llor a los muertos!

¡VIVA LA INTERNACIONAL!

JOSE LUIS PRECIOSO

Capitan Luis Amaya Moya, caído heroicamente en el ataque de Villanueva de la Cañada, el 6 de julio de 1937.

PISMO MAJCI

Majko,
Vidim te kako sediš sama
i tužis u dnu sljivaka.
Mislis: ubili su ga negdje
Ko zna kod kog vrbaka.

Spanija? Gde je to boze!
i preko koliko zemalja.
Da prodam sve do koze
da li bih za njega doznala!

On je tako slabunjav i zut
i rov za njega nije.
Neprijatelj je surov i ljut
A on ne ume da se krige.

Majko,
Znam koliko tvoje srce zebe.
Nas hiljade misle na svoje drage.
Iz Spanije pozdravljam sestru i
[tebe
i mislim na tvoje oci blage.

Ne cudi mi se, majko, mnogo;
Verujem da ces razumeti mene.
Danas, sta sam raditi mogo?
Ti znas, ne smemo biti "zene".

O vama mislim svakog dana
I tiho se razgovaramo ko u sobi;
Za fasizam mi smo celicna brana,
Za fasizam mi smo strasne kobi.

Mi cemo ici sve dalje
Kroz gradove, sume i bilje;
Uz pozdrave koje nam narod salje
Od Teruela, Burgosa do Sevilje.

I vratcemo se ipak vama
Da bi dovršili svoj put;
Ektatura mora da se slama
I rezim krvavi i krut.

I veselice se zemlja sva
Nestace fasistickog kala;
Oboricemo stara zla
Pevace se "Internacionala".

ERDELJAC

Dobrovoljac Španjolske
narodne vojske.

Camaradas españoles del Batallón "Dimitroff".

DECA UMIRU

Smrt nije radosna nikad, ni kad prekida lanac patnji,
ni posle dugog života; kad čoveka umor svali:
Hiljadu lica smrt ima, od podle do plemenite,
ali laka smrt nije nikad, ni kad ste je sami zvali.

Priroda nisti i stvara. Po njenim zakonima
sklanja se trosno, izivelo, pred bicima svezim, novim.
Život ne zamire ukocen, život stalno nanovo klija,
No čovek živi još i po zakonima čovekovin.

Gledali smo mlade sadove, gde cveta buduća raskos,
gledali smo zasjana polja na kojima klija setva!
Pred nama je sad budućnost: mlada bica puna nade.
O draga nevina lica! Da ih ne pokosi prerana zetva!

Gledali smo toliko puta kako umire malo dete.
Taj iznureni mali lik, te rasirene oči od stakla.
To malo telo ispruženo posle zadnjih trzaja paničnih.
Te oči pitaju: zasto? Ledena ruka nas je takla.

Umiru stara stabla. Novi izdanci smenjuju sume.
Umiru starci. Bolesnici. Za ideju ginu borci u boju.
Ali zasto umiru deca? Zar moraju da umiru malena,
jok dok ni koraknula nisu na životnu stazu svoju?

Mala slabasna tela, dojena usahlom sisom,
malo podrumsko cveće u bednim izbicama,
ginu i bez boja, kao leptirici u proletnjem mrazu,
i tuzno mudar lik dobiju ona sto preostanu sama.

Smrt dodje svacijem ocu, svacijoj majci, svakom redom—
al moraju li umirati deca, pokosena kao populjci bedom?
Metalni kobac uz srdito brektanje motornog srca
procepa meki modri barsun iznad suncanog grada.
Pa drugi,
treći,
četvrti—
citavo strasno jato,
citavo jato zloslutnica,
od kojih ce grad da strada.

Pazite! Tako vam neba!
Pazite, decice luda!
Kud trećite!
Kud gledate u vis, pilici bez zastitnog krila!
Pazite, ludice! Odozgo smrt uzasna podmuklo vreba!
Smrt plamena, plinska i otrovna—
Prokleta bila!

Jao! Pazite!
Uzalud!
Kasno je. Leze vec petoro.
Jednom je telo razmrskano,
drugon zjapi rupa na glavi.
Jednom je ruka odletela. Ali oči sve jezivo pitaju:
Zasto?
Zasto? Zasto nas sazize, razara, davi?

Deco na ulici, deco ciji su roditelji u boju, na radu.
Zasto ste sama izasla na ulicu, u tucu bombi sto bije?
Zasto se niste u sobe skrili, u podrume ispod zemlje?
Mati ce svisnut! Otac za vasu budućnost krv lije!

Pakleni tresak!
Lomljava.
Rusi se petospratnica.
Iz dima strše grede. Zjape utrobe. Dzin se slama.

A dole, u hrpi cigalja,
namestaja
i leseva—
decica vicu,
zapomazu,
cvile,
umiru sred plama!

U podrume sto niste posli! Sa plinskom maskom!
U bolnicu da ste se skrili! Njen znak vide avioni!
Avaj, bolnice plamte!
Bolesnici urlaju mahnuti!
Svoj samrtni izmet bacaju kopci Junkersi i Kaproni.

Spasavajte se!
Nadjite utocista!
Vi niste krivi!
Ali smrt odasvud vreba, kao lopov svud se krada.
Vazduha! Vazduha!
Cujete li kako se decica guse?
Cujete li kako se guse usred razaranoga grada?

Ljudi žive u svetu koji brane il ze le da izmene.
Ljudi muce il trpe,
cuvaju kule
il stvaraju svet.
Ljudi se bore—
za platu, za himeru, za ideju ili nadu—
muskarci i zene, razumeju: za ideju treba i mret.

Ali zasto umiru mala, nevina, luda
deca?
Ona jos nisu odrasli.
Jos nisu cuvari il borci.
Ceo život pred njima.
Necitana knjiga, netaknuta casa.
Tek bi dobijala oblika,
postala silnici,
lutke
il tvorci

Ali umiru.
Lica tek dobiju izraza.
Oci tek pitati pocinju.
Cujete li kako odasvud nesto prodirno, jezivo jeca?
U jednoj zemlji se resava sudbina naroda i čovečanstva!
Cujete li?
Cvile pred smrt mala, nevina deca?!

JOVAN POPOVIĆ

Crte iz II. Voda, Bataljona "Dimitrov"

Obracam se zamjeniku vodnika prvog voda drugu Mijatu. Rekli su mi da je 22. jula ostao sam u rovu citav sat. On je iz crnogorskih brda. Ima i strcnog vojnog znanja. I on prica:

— Ja hocu da govorim o ljudima, o herojima od Brunete. Ja hocu da govorim, narocito, o II. vodu, ne zato sto je on najhrabriji, vec zato sto sam bio u tome vodu i sto sam brzo upoznao ljude iz toga voda, celene drugove koji su u najtezim momentima znali da sacuvaju hladnokrvnost i snagu. Necu da govorim o cudima od junastva, koja su oni pokazali prilikom napada oko Brunete i Villanueva de la Canada. To dobro znadu svi borci iz bataljona "Dimitrov". Govoricu o drugovima iz borbi od 22. i 23. jula.

Nasa je ceta bila na vrhu kline, koji smo prilikom napada na fasiste urezali u njihove pozicije. Prvi vod u desnom, prirodno dobro zasticenom rovu, drugi na lijevo na jednom brezuljku. Zatekli smo tu spanjolski rov plitak i srezan, pravo kao pod konac. Mi smo iskopali novi rov. Iskustvo druga Janosa nam je dobro pomoglo u tome radu. Treci vod je bio lijevo od nas. Zauzeo je liniju od nekih 800 metara. Rovovi su slabi.

21. jula u noci fasisti bez ikakve pripreme pokusavaju da nas napadnu. Culi smo njihovu talijansku komandu. Odbili smo ih lako. Medjutim 22-og fasisti su se sistematski pripremali za napad. Avioni, topovi, mine, narocito mine, mitraljezi — zeljezo iz svih vrsta oruzja. A poslije toga napad na napadom. Njih tri. Odbili smo ih sve. Fasisti su svu svoju vojsku ovog sektora skoncentrisali tu, na nas klin, da provale, da presijeku. No oni nemaju mnogobrojne vojske. Trinastogodisnji Marokanci — zar su to vojnici? A oni su imali takvih hrpom. Prvi vod sa svojom lijepom pozicijom toga dana je prosto kosio fasiste. Mi smo, medjutim, bili prosto prikovani za rov. Drug Janos iskopa je sebi najljepši rov. On nisani hladno i pribrano. Ni jedan metak ne ispali u prazno. Svi mu zavidimo na rovu. Mladi Dapcevic, sav odusevljen, pokazuje nam jednog fasistu i nisani. Fasista pada. I on je radostan, kao dijete. Ubio je jednog od ubica spanjolskih majki, spanjolskih Anita, bratskih Spanjolaca. Talanov je ludo smeo. U momentu najubitacnije vatre, kad celik rije po vrhu naseg rova, on je potpuno otkriven. Nisani hladno i zore nas da posmatramo dejstvo njegovih metaka.

Adzaga bije. Jedno zrno mu prolazi kroz vrat. Dapcevic ga zaviija, a Adzaga se smije. Doci cu — kaze on — za petnaest dana. I zaista, dosao je. A sta da kazem o Martinu, Mih, Parnickom, Fendeu i svim ostalim? Hra-

brost, samoprijegorevanje, cvrstina... To su ljudi od celika. Svi. I niz onih, koje nijesam pomenao.

Pa dvadeset treceg. Bilo je vruce. Celik, celik, celik... Nas vod i, narocito, treci vod, izlozeni su ubitacnoj vatri. Iznad nas avijoni, rovom riju mine, vrhom rova mitraljezi. A u rovu pjesma, gromka pjesma drugova, koji znaju za sto se bore...

Na moje pitanje: "Koji moment ti je najinteresantniji u tim danima?" — nas Crnogorac odgovara:

— Ima jedan zaista interesantan. Bilo je to 22. jula. Po rovu riju mine. Mitraljez ne daje da se pomolis. Fasisti blizu. Mi nisamo. Puske gore. Janoseva i moja ne mogu vise. Treba ih rashladiti. I pogodi, sta smo radili? — Pili smo kafu. Da, bijelu kafu. Zvizdalo je, cralo, kosilo. A mi pili dok su drugi pucali i puske nam se hladile. A onda drugi, na smjenu.

No da ne zaboravam drugara Miltenova, Bugarina. Hrabar i hladnokrvan do nevjerojatnosti. Posmatrao sam ga 23. pa zatim 23. jula. On ne zna za strah. Ne vjerujem da ga je ikad osjetio. Pa Fetaagic, mian i pribrano, koji se u najvećem "krkljancu" sa... I mnogi, jos mnogi drugi.

Drugovi pricaju mnogo o tom, kako je Mijat ostao citav sat sam u rovu. Vod je trebao da podje u rezervu, a smjena nije jos stigla. Pitam ga da mi kaze nesto o tome momentu.

— O sebi! pa sta da kazem, govori on. — Ja sam pored drugova takoreci od juce. Ja sam "brucos" borbe. Da nista. — Najzad mi je ispricao kako se je osjecao sam u rovu. Kad je drug Parnicki rekao da napustamo rov, ja ga nisam razumio. I odjednom sam se nasao sam. Mine oru. Dolazim na prelom rova i gledam dolje. — Nikog... Vracam se na Janosevo mjesto. Nalazim osam bombi. Jednu drzim u ruci, a ostale mecem u sanduk. Ako dodju, ici cemo svi u vazduh. Zatim pucam. Puska gori. Nema municije. Mina kraj mene udara. Uzimam sanduk s bombama i uzimam novo mjesto. Nalazim pime fiseklje i rashladjenu pusku. Sreca... Fasisti su poredili na mekih 20 metara. Mitraljez prvog voda ih je prikovao. U meni raste neka krupna radost. Puska gori. Ne moze vise. Idem niz rov. Nalazim kraj mitraljeza jednu njemacku pusku i municiju. Opet vatra i opet moja puska gori... Pokusavam da stavim mitraljez u pokret. Ne ide. Vracam se bombama. Sjedim. Dolazi jedan Spanjolac, kapetan, i gleda me zacudjeno i bratski. Tapsa me po ledjima, gotov je da me poljubi... Dolazi smjena. Idem niz rova i sretam druga Miha. Srecan je sto me vidi. Ja takodje. Zemlja od jedne mine me zasipa. Komadje me udara s boka. Zedan sam. Vode i samo

vode. Najzad sam kod drugova. Svi su sretni sto me vide. Ja se radujem svima...

Pitam ja naseg Crnogorca o rasporezenju u rovu. — Rasporezen je?! Pa to nikad ne bih mogao ni pomisliti. U najvrucem pljusk celika mi pjevamo, smijemo se i drugarski salimo. U pljusk mi se pogadjamo, ko ce nisaniti na kojeg fasistu i posmatramo dejstvo taneta.

O gubitcima. — Pa bilo ih je. Ali u sravnjenju sa gubitcima na strani fasista, to je uzdarje na zrtvenik mira spanjolskih majki i spanjolskih Anita. Oni su položili svoje zivote za slobodu Spanije, za hljeb, mir i slobodu svih naroda svijeta. Jer na klinu, ko-

ji smo urezali u fasisticke pozicije, na svim frontovima Spanije u svim rovovima — ne bije se boj samo za slobodu Spanije, nego se tu bije bitka za slobodu svijeta. To je jedinstvena, povezana zilava borba, koja ce slomiti fasizam, koja ga vec krasi, ondje, tamo, svuda...

I najzad nesto kazi o komandirima.

— Pa to su drugovi iz rova, iz borbe. Svuda su s nama. Drug Capajev, drug Djordjevic — drugovi. Oni poznaju svakog covjeka i bdiju nad svakim. To je NARODNA vojska.

I tako: Pasaremos!

DIMITROVAC

ZIZKOVA ROTA V UTOKU

Tehdy na Jarame, to byl počatek hrdinných bojů naší československé rotě Jana Zizky. Bojem dosud nezkuseni, pracovali se naši chlapi předu jako lvi, fasisté utrpěli těžké ztráty a všechny jejich snahy dostaly se až k valencijské silnici hanebně ztroskotaly. Naši českoslovenští chlapi ukázali hitlerovským oficerům na jaký odpor narazí německá fasistická armáda, bude — li se pokouseti napadnouti Československo, vzdý třetí den jaramských bojů hrstka naší rotě zastavila celý batalion podporovaný 4 tanky a to jsme jeste nemeli bojových zkušeností. A dnes...?

Začla jedna větší ofenzivní akce, útok na který jsme všichni tak dlouho čekali a Zizkova rota zase stála na svém cestném místě. Dvakrát byla pochválena brigádním rozkazem během jednoho dne. Naši chlapi "zizkováci" ukazují že dovedou napravit chyby csl.

legionuru v Rusku, kdy tito se postavili na stranu kontrarevoluce. Dnes se zde bijeme jako lvi, ne bot bojujeme nejen pro pomoc španělskému lidu, ale tez za sebe, za naše rodiny, matky a zeny deti a milenky, za celý svet, aby jej nasledoval osud španělského lidu, krvacejícího pod hitlerovskými a musolinovskými bombami a granaty.

My všichni českoslovenští dobrovolníci, budeme bojovat až do konečného naseho vítězství. Všechny naše síly dame k dispozici, nebot nejen že chceme zvítězit, ale naše vítězství chceme co nejdrive, aby obeti bylo co nejmene. Když brzo porozíme fasismus zde, získáme tak čas k mobilizaci všech protifasistických sil u nás doma.

My jsme přesvědčeni o našem vítězství, nebot víme, že většina lidu jest na naší straně, s námi jest celý svet, sovětský svaz.

Soudruh Kratochvíl s cetou "Jan Ziska".

Rijeka Harama je u mjesecu februaru 1937. godine obnovila istoriju Marne. Odredi spanjolskog proletarijata, ruku pod ruku sa Medjunarodnim brigadama, grudima koja su bila kao bedemi, dpekalili su divlje horde fasista. Starac pored jos nerazvijenog decaka, radnik pored studenta, svi ujedinjeni velikom mislju, rodjenom u bolovima, spasiti slobodu, spasiti civilizaciju. Dani i noci prolazili su u ognju. Avioni, tankovi, topovi, mitraljezi, bombe, puske i meso, covjecje meso. Prestali su iznad nas srpnali, eksplozirali dum-dum metci, padale granate, zarivalo se vrelo gvozdje u napacene misice radnika i seljaka, ali su vodovi, cete, bataljoni, brigade hrabrih antifasista smjelo koracale naprijed. Drug pored mene proveo je dvadeset godina u radu protiv rata, za mir, za slobodu. Danas ubija. Prica mi: "Ipak danas sam jos veci pobornik mira, branim ga sa puskom u ruci i nadam se da cemo ga odbraniti... Radni narod ovo nije zeljeo, ali kada se prope njegova krv, skupo je sveli... Nase su ruke teske kao veliki celicni elektricni cekici po fabrikama, a nase misice su kao prevoji Sierra de Guadarrama." — Cutimo i pucamo. U daljini iza nas odjekuju eksplozije avionskih bombi. Za nama je selo. Zbijene kuce kao jato poplascenih divljih golubova i u njemu starci, zene i djeca. Crni dim sz zlokobno izvija iznad razrusenih kuca kao da bi htio bar za trenutak prikriti varvarstvo fasistickih zavojevaca. Pojavljuju se nasi avijoni. Imaju boju radosti. Crne fasisticke ticurine koje lice na mracne ptice grabljivice bjeze. Razmisljamo, zbog cega li fasisti ubijaju zene, djecu i starce? Varvarstvo, sadizam... Djeca su stovrenja, koja bi htjela zivjeti, radovati se zivotu. Junkersi i kaproni im sve oduzimaju.

Iznose me iz prve linije sa tri rane teske kao olovo. Tri izvora vrela krvi pricaju da su prije nekoliko minuta kroz tijelo projurila tri usijana zeljeza. Velicina krvavih izvora kazuje da li su razbojnici gadjali sa dum-dum ili

Nikola Kunjundzie x s Babanom i Madjarom

Vrisak sa Granade ponovio se i na Harami

sa obicnim metcima. Mijesali su i jedne i druge.

Bolnica. Krv i rane radnika i seljaka pod jednim krovom. Potmulu jauci i skripa zuba. Pored mene lezi drug. Moj krevet je numerisan brojem 6 njegov 7. Krupne crne oci vire ispod pokrivača. Detinja glava na kojoj je ispisana teska proslost. 16 mu je godina 16 teskih bremena gladi i nepreki dnog rada za drugog. Borili smo se na istom frontu. 7 mjeseci je od kako je dobrovoljac slobode. U augustu branio je

istoriji borbe za slobodu i ljudska prava, stranicu koja ce vjekovima biti svetiljka u borbi radnicke klase. Cetnajestog februara djecak iz Granade izgubio je decastvo. Jedini brat, koji mu je jos ostao, puzao se ka tanku, koji je bljuvao oganj. Eksplozija rucne bombe i gusti oblak dima zaustavio je celicnu avet, koja je gorela. Mali granadjanin prezivljavao je najteze casove. Za trenutak je uvidio samo da tank i covjek puzaju jedan drugome u susret. Tank je bio u plamenu,

Nasi drugovi poslije ljutih borbi, kada dodju na odmor, pomazu seljacima ono zetje

rodno mjesto Granadu, kolijevku i grobnicu velikog pjesnika Garcija Lorka. Prvih dana dodavao je starijim drugovima municiju, jelo i vodu. Jednoga dana kada je augustov sko sunce peklo svom jacinom, kada je vazduh treperio brdima oko Granade, nosio je vodu. Pored njega su pjevali mitraljezi i granate, fijukala zrna i mjesao se miris baruta sa isparavanjima covjecjih lesina. Isao je od druga do druga kroz rov. Najedanput vrisak. Nagazio je na covjeka koji se grcio proresetan metcima. Bio je to njegov brat. Imao je jos toliko snage da mu pruzi krvavu pusku i udahnuo je. Od toga dana zamijenio je zemljane lonce pusanom vatrom. Svetio je brata i branio rodno mjesto. Mjesec septembar i oktobar proveo je na frontu kod Toleda, uvijek u prvim linijama. Novembra i decembra branio je srce Spanije — Madrid. Januar i februar — Harama Nizali su se dani, nedelje i mjeseci, ali oatra nije prestajala. Na nebu iznad Madrida lebдела je parola spanjolskog proletarijata "No pasaran!" Iz dana u dan nizala su se sve nova i noza herojstva. Bataljoni Spanjolaca i medjunarodnog proletarijata pisali su svojom krvlju jos jednu stranicu u

ali se ni covjek nije micao. Vrisak sa Granade ponovio se i na Harami. I drugi brat bio je mrtav. Djecak je pruzio ruke i koraknuo ka mrtvom bratovom tjelehu, ali vec na prvom koraku pao je na zemlju. Metak mu je prosao kroz desnu i eksplozirao izlazeći iz lijeve noge.

Bolovi, temperatura, miris medikamenta i uzurbanost bolnickog osoblja. Kroz otvoreni prozor dopiru rijeci neke revolucionarne pjesme, koju pjevaju novo formirani bataljoni spanjolskih seljaka i radnika pred odlazak na front:

"Mañana, por las calles, masas en triunfo marcharán. Ante la Guardia Roja, los poderosos temblarán"

Sjecam se pjesama, koje su se pjevale u moru bataljona. Sjecam se prizora sa fronta, kada je jedan bataljon Spanjolaca jurisao sa bajonetama c iz stotina grla odjekivala je pjesma. Bas u trenutku kada sz na prvim bajonetima sasvjetlucala krv, snazno je prodirao svrsetak:

"Agrupémonos todos en la lucha final"... Borci Spanjolske narodne vojske zive, bore se i umiru sa pjesmom.

Mali drug pored mene posljednjih dana je mnogo zamislen. To

me cudi jer su mu bolovi vec prestali i rana mu zarasla. Prica cesto o braci sa suzama u ocima, ali kada pomene ocu, majku, sestru od 14 godina koji su ostali negde u blizini Granade, zacu. Jednoga dana ga pitam: sta mu je?... Htio bih da pisem majci sestri i... Zaplaka. Trebas piti?... Ne... Mastilo?... Ne... Cudim se sta mu je. Najedanput u sjetih bolesti spanjolskog proletarijata. Nepismen? Nepismen odgovori djecak i opet zaplaka.

Vec je vise od mjesec dana kao maloga poucavam citanju pisanju. Rijesili smo da sjatimo pisemo ja i on zajednicko pisemo njegovim roditeljima. Prvi mag je dan, kada spanjolski proletarijat radi sa dvostrukom snagom jer se neprijatelj nalazi u rovovima i mora se pobijediti. Naprasano pismo stoji pred nama kao veliki dokumenat nasega vremena. Dva prijatelja, student i Crnogirskih brda i djecak iz Granade, napisali su zajednicko pismo. Jedan se raduje zbog toga sto je u mogucnosti da pise roditeljima, koji su dali sve za slobodu spanjolskog proletarijata roditeljima, koji nisu plakali nad grobovima svojih sinova, roditeljima, koji svu svoju snagu udjaju u veliku zgradu, koja danas zida na 14 spanjolskih frontova. Drugi se raduje slota sto ih je djecakova ruka dostala nespreno ispisala, koja su za njega 16 godina bila nerazresena tajna.

23. maja na vecer rastajemo se. Mali drug je veseo jer odlazi ponovo na front. Prica mi kako ce se znati svetiti onima, koji su ga toliko godina drzali nepismenim, koji su mu ubili dva brata, koji svakodnevno prosipaju krv nevine djece i zena! Na rastajku mi daje malo parce hartije. Povjezujuci nevjesto napisana slova citam njegovu adresu: Julio Casada, 38. Brigada Mixta, 2. Bataljon, 2. kompanija, front de Guadalhara.

VELIMIR VLAHOVIC

Nacelnik staba bat. "Djakovic" kapetan Bauman (u sredini), porucnik Ludek (s desna) i porucnik Horvat.

BRATSKA SOLIDARNOST

DOPIS IZ BEOGRADA

Pored inženjerskog rada na stručnom i kulturno-prosvetnom polju protekla školska godina bila je i godina većeg uspeha studenata u opstem omladinskom i društvenom životu. Nikada do danas studentski pokret nije bio jaci, svestraniji, konstruktivniji i zato bas nikada do danas on nije uspeo da se tako cvrsto poveze sa ostalom omladinom, nasom braćom po interesima i sudbini i to na samo uopste, nego u nizu konkretnih zajednickih akcija. Za nas je uvek bio najvisi zakon: sluzba omladini i narodu. Mi smo ponosni za to, sto nasi ocevi i braca mogu danas reci: "To je nasa omladina, nasa uzdanica i nasa buducnost".

Bas zato sto nam lezi duboko na srcu sretnija i bolja buducnost omladine i citavog covcanstva, nismo mogli da se ne odazovemo na herojsku borbu spanskog naroda od koje zavisi pobjeda demokracije u citavom svetu. Mi smo i sa svoje strana koliko god je to bilo moguće radili, i radicemo i u buduce da do te pobjede sto pre dodje. U tu svrhu mi smo stampali markice "za spansku decu" i zajedno sa radnicima organizovali smo jedan izlet na Avalu (okolina Beograda). Ni na jednom izletu nije bilo prisutno toliko omladine, kao na tome, koji je bio posvecen herojskoj borbi spanskog naroda. Nasi drugovi su sa ogromnom paznjom slusali govore o istorijskoj ulozi danasnje borbe u Spaniji, sa velikim odusevljenjem su pratili citanje pisama nasih drugova, koji se bore u u redovima internacionalnih brigada. Drugovi su sa gigantiskim ogorcenjem pratili izveštaj o zverstvima fasistickih banda, koja one vrse nad spanskim narodom i njegovom nejakom nevinom decom. Na izletu se kao nikada do tada manifestovalo jedinstvo omladine u odbranu mira i kulture.

Iste one mracne sile, koje ugrozavaju mir, hoće da uniste slobodu i napredak sirom citavog sveta. Te mracne sile stoje na celu krstaskog pohoda

za unistenje demokratije u Evropi.

U znaku solidarnosti sa drugovima koji su izvojevali herojsku pobjedu na Harami, kod Gvadalahare, Posoblanco i mnoge druge, upuceno je jedno pismo sa 600-700 potpisa (vidi DIMITROVAC broj 6.—Red.).

Drugovima u Spaniji i celom spanskim narodu porucujemo da cemo braniti demokratiju zato, sto demokratija pruza omladini mogucnost da se bori za zdraviji, vedriji i kulturniji zivot, za mir i srećniju buducnost citavog covcanstva.

Ujedinjeni, studenti beogradskog univerziteta, pokazacemo da smo uvek i svuda prvi tamo, gde se radi o zalaganju za svetliju buducnost i sreću covcanstva, u borbi za velike ideale slobode, napretka i mira.

V-in.

PISMO IZ BELGIJE

Dragi druze i brate Ante!

Dobio sam tvoje pismo prije tri dana...

Iz tvog pisma dobija se utisak da si ranjen, ako si ranjen, pisi mi da znam sigurno... Dragi Ante, ako si tesko ranjen, gledaj da se dobro izlijezis, a ako nisi tesko ranjen, nemoj da zabadava lezis u bolnici, nego gledaj da pomognes hrabrim drugovima Spanjolcima, koji se bore protiv svojih vlastitih i medjunarodnih fasistickih krvnika, protiv placenickih banda svijetskog fasizma, koje hoće da uniste spanjolski narod i njegovu slobodu. Tim placenickim bandama to nikada neće uspjeti. Oni, koje poslase Hitler i Musolini u Spanjolsku zemlju, nisu dosli dobrovoljno, nego su silom naterani. Oni se ne mogu uporediti s vama, koji ste posli u Spaniju da se borite ne samo za slobodu i nezavisnost spanjolskog naroda, nego i za slobodu i demokratiju cijeloga radnoga i kulturnoga naroda, za mir na cijelome svijetu. A oni bijedni placenici, koji su silom dotjarani da kolju spanjolsku djecu i zene, da ubijaju borce narodne slobode, ti jadnici bore se za one, koji ih ek-

sploutisu, pljackaju i na smrt osudjuju.

Dragi Ante, u tvom posljednjem pismu ti mi nisi nista pisao o mojem bratu Matiji... Molim te pisi mi sve sto znades o njemu.

Dragi druze i brate Ante! Ako si ranjen, ja ti zelim da sto prije ozdravis. To isto zelim svim drugovima, koji se nalaze u ljecilistu. Slava svim onim borcima, koji su junacki pali na frontu slobode.

Dragi drugovi, nemojte padati duhom i ne gubite kuraz zato, sto su njemacki i talijanski fasisti oduzeli Bilbao. Radni narod svih demokratskih drzava odaziva se na apel spanjolskog naroda. Mi stvarano i kujemo jedinstveni front da priskocimo u pomoc napadnutom spanjolskom narodu.

Dragi drugovi, borci Interbrigada i drugovi Spanjolci, Bilbao je sada u rukama fasista, ali skoro ce nastupiti vreme i Bilbao ce da bude opet u rukama spanjolskog naroda i njegove slobodne republike kao sto je i bio. Fasisti ce ne samo izgubiti Bilbao, nego ce ih spanjolski narod uz vasu i nasu pomoc istjerati i iz Burgosa, Sevilje, Salamanke, protjerati ce ih zauvijek iz citave Spanije.

Drugovi! Pobjeda nad fasizmom je vasa, a uz vas i nasa!

Zivila slobodna demokratska republika spanjolskog naroda i njegova Narodna vojska!

Zivila borci Internacionalnih brigada!—GUDELJ MARKO.

IZ PISMA JEDNE MAJKE

Redakcija donosi odlomke iz pisma jedne majke svom sinu Hrvatu, dobrovoljcu Spanjolske narodne vojske.

"Dragi moj sine, druze i vojnice!

... Nema rijeci sa kojima bih mogla izraziti radost i veselje kada od tebe primimo pismo, te vidino na prvome mjestu da si zdrav.

Sine, drzi se cisto i u redu, drzi zube u redu, jer to ce ti mnogo pomoci zdravlju i energiji.

... Dragi nas i hrabri vojnici, iz tvog druga pisma vidim, kako ti poznas fasisticki

crni duh iz temelja. Da sine, fasizam je neprijatelj citavoga civilizovanoga covcanstva, njega se mora, jednom zauvijek iskorijeniti iz temelja.

Krvopija Musolini misli, da je spanjolski narod ono, sto je bio abesinski narod, ali se je kiselo prevario. Doci ce mu sudnji dan, koji nije daleko. Ucini ti tvoj dio dragi sine moj i druze, a ja cu svoj, borino se svim i svacim, da se one crne gadove unisti...

Ovdje je opste misljenje, da ce republikanci pobjediti, uz prkos svih reakcionarnih sila i paklenih namjera fasistickih vodja, posto je kod republikanaca dobra volja i razumjevanje, a ne samo sila kao kod Musolinijeve, Hitlerove i Frankove vojske.

... hrabri nas sine, druze i vojnici nas, mi svaki dan o tebi govorimo. X se do krajnosti s tobom ponosi i govori: "Well Chat is it my brother, what do you think?"...

Mnogo pozdravi druga X, a i sve nase drugove, kad velim nase, mislim na antifasiste, pak ne pita se, koje su narodnosti i boje. Svi su nasi i borino se svi protiv istoga zla.

... Za nas se ti nemoj briniti, jer se i mi brinemo prije svega o Spaniji. Spanija nam je sve i u njoj nam je sve. Imadamo sine vojnika i kad bi ti, sine, samo vidio srce tvoje majke, kako cno za tebe osjeća. Osjećalo je uvijek sine, ali narocito sada, jer ti najbolje znas, koliko je meni na srcu radnicki pokret. Sada, kada vidim, da su moja djeca spremna i svoj zivot položiti na oltar radnickog pokreta. To je za mene sveto i nezaboravno... Bori se, sine, bori se sa ostalim iskrenim narodom protiv neprijatelja moga i tvoga, protiv neprijatelja kulture i civilizacije, protiv crnog i okorelog fasizma.

... I ja cu sve dozivjeti. Ja cu zivjeti tako dugo, dok ne vidim smrt fasizma i pobjedu pravde, slobode i demokratije u cijelom svijetu.

... Drzi se dobro moje dobro srce, moj sine.

MAJKA I OTAC

PISMO IZ BOLNICE

Dragi sođr. Gustincic!

Prijel sem tvojo cenjeno pismo — iskrena hvala. Pred vsem ti moram omenit da sem odisel proc iz M..., in namrec v A. Na tvojo zeljo da ti pisem o mojom stanju in kako in kje da sem bil ranjen. Jaz sem bil ranjen na Kordovski fronti v zacetku aprila. Rana ni bila teska, in nisem mislil da bom ostal toliko casa v bolnisnici, no pa sedaj sem ze skoraj zdrav in upam, da lahko pojdem kmalu zopet nozaj k mojim sođrugom na fronto.

V Spanijo sem prisel sredi novembra skupaj z nekoliko Hrvatov iz Francije in Belgije; prideleni smo bili k 8 bataljonu "Capajev", v katerem so razlicne narodnosti: Nemci, Poljaki, Cehi, Bolgari, Madjari in dr. Mi Slovenci in Hrvati smo sastavljali eden vod. Moram reci, da je vladala jako dobra harmonija med nami, ce ravno smo bili od vsega sveta skupaj. Z velikim navdusjem smo sli na Teruelsho fronto koncem decembra, kjer smo imeli vrlo tezke boje z fasistami. Toda mi nismo niti najmanj obupavali. Pozneje, ko so boji malo pnehla, smo pridno delali okope. Po noci smo kopali, cez dan smo pocivali, cistili orožje in se zabavali. Tu pa tam smo kak smo kaksno zapeli podomace. Spominjam se ko smo po tezkem fasisticnem artiljerijskem ognju urezali par slov in hrvaskih, in to prav blizu sovrasnih okopov. Pozneje smo bili par tednov na pocivanju, kjer smo zopet izpopolnili nase vrste z novimi sođrugmi. Meseca februarja je prislo povelje da trebano na juzno fronto. Kot prvic, tudi takrat smo sli s navdusenjem. Na vsakem obrazu se je opazala dobra volja in korajza. Prepevali smo ves cas dolge voznje. Ko smo se blizali fronti se je nam nudil zalostni prizor. Srečevali smo na stotine beguncev, ki so morali zapustiti svoje domove pred sločinskimi Musolinijevimi bandami, spominjal sem se na leto 1915, ko so nasi Primorci bezali...

Srce nas je bolelo ko smo to gledali, toda mrznja proti fasizmu in volja boriti se proti temu najvećemu zlu covestva,

se je se podesetorilo. Posebno ko smo opazali kljub bedi neko veselje, novo upanje na obrazih teh bednih. Mlado in staro vse nas je pozdravljalo z vzdignanimi pestmi: "salud kamarađa!", a mi jim isto odgovarjali "salud" in "no pasaran!" Kako nebi videli so u nas resitelje. Niso se varali. Ne samo da smo ustavili fasiste, potisnulo smo ih dalec nazaj. Odlocni smo se boriti do konca dokler popolnoma ne unicimo in pozenemo y morje te proklete bandite. Pozneje je bil nas bataljon zopet premescen na drugo fronto to v zacetku aprila to krat na Posoblanco, kjer smo imeli lepe uspehe. Pregarjali smo fasiste, da je bilo veselje. Bezali so pred nami od vasi do vasi ko podgane. Tupačam so tudi pokazali zube, ali jim ni nic pomagalo. Tukaj sem, zal, bil ranjen in sen mogel nazaj.

Moram reci, da nas Jugo — vod se je skozinskozi jako junasko drzal. Imeli smo veliko zaupanje pri nasih sođrugih komandirjih, ze rauno smo imeli med nami nekoliko mladih, ki niso nikoli imeli puske v roki. Predvsem naj omenim nasega mladega Jevca. 19 letnega Dalmatinca, kateri ne samo da je junaski sel v boj, nego je se druge ispodbujal, dajal dober zgled povsod na fronti in v zaledju. — Z revolucionarnim pozdravom: REJC.

Stari dimitrovac i neumorni borac kapetan Stefanovic.

MILENKO MARKOVIC

25. jula 1937 god., kada su fasisticke bande Franka, Hitlera i Musolinija vrsile pritisak na Brunette, herojski je poginuo za vreme jednog smelog protunapada nas ljubljani i nezaboravni tankis-porucnik, drug Milenko Markovic.

Prestalo je da kuca plameno srce, prestao je da misli blagorodan um, koji su potpuno sluzili delu radnice klase i progresu covectanstva.

Drug Milenko je jos u ranoj mladosti, kao radnik metalac, stupio u redove Kompartije Jugoslavije. Ona je iskovala iz njega pravog profesionalnog revolucionera, masovika, koji je prosao sve uzase mucenja i zatvora u Jugoslaviji.

On je stojao do poslednjeg trenutka svoga zivota na borbenome mestu i hrabro je položio svoj mladi zivot u borbi za slobodu, demokratiju i mir covectanstva. U svom ličnom zivotu, na radu i u borbi — on je bio primeran komunist.

Njegovom smrću su kompartija i proletarijat Jugoslavije izgubili pravog vojnika revolucije i jednoga od najvernijih svojih sinova.

Mi, tvoji drugovi tankisti internacionalisti, dostojno cemo se osvetiti za tvoju smrt krvavom pobesnelom fasizmu.

Slava drugu Milenku!

GRUPA TANKISTA-INTERNACIONALISTA

BARISIC MIJO-GOPO

21. jula 1937. u velikoj republikanskoj ofanzivi kod Madrida, junackom smrću sa puskom u ruci poginuo je porucnik, komandir voda, clan Kompartije Jugoslavije nas drug Mijo Barisic.

Drug Mijo dosao je u Spaniju sa prvom grupom dobrovoljaca i u zavisnosti od porasta i razvijanja jedinica republikanske Narodne vojske on se je borio u bataljonu "Telman", bataljonu "Dombrovski" a u poslednje vrijeme u bataljonu "Djakovic". On je ucestvovao u odbrani Madrida za vrijeme teskih novembarskih dana. Univerzitetski gradic, Kasa de Kampo, Las Rozas, Gvadalajara, Harama, ponovo Kasa de Kampo i ponovo Gvadalajara i drugi frontovi i najzad ponovo Las Rozas — to su putevi po kojima je pod gradom tanadi i tucom bombi prosao nas drug u pravednoj

borbi za veliko narodno djelo. Skroman do krajnosti, odan sav svojoj partiji i djelu radnog naroda, neustrasiv i nemilosrdan pred narodnim neprijateljima, disciplinovan, nesobican i druzeljubiv on sticopstu ljubav "Balkanske" ceta a docnije bataljona "Djakovic".

Pogibijem druga Barisica bataljon "Djakovic" izgubio je jednog od sposobnih i hrabrih svojih oficira; vojnici — iskreni i vjernog druga i komandira Kompartija Jugoslavije — celicnog clana; radni narod — borcu revolucionera.

Spavaj mirno druza Mijo! Mamo izvojevati slobodu, za koju si se Ti tako predan borio.

Slava nasem drugu, borcu revolucioneru!

GRUPA DRUGOVA IZ BATALJONA "DJAKOVIC"

Soudruzici cesi a slovaci!

Organizujte dopisivani a posilani fotosnimek do naseho casopisu.

Drugovi!

Dopise saljite na adresu Carlos Ortega, Socorro Rojo Plaza Altozano, 63-E. Albacete.

REDAKCIJA